

ΠΟΤΗ Γ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ

**ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
(Ο.Γ.Α.)**

**ΚΛΑΔΟΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ
ΚΛΑΔΟΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ**

**ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ ΓΟΝΕΩΝ ΣΥΖΥΓΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΜΕ
ΑΝΑΠΗΡΙΑ (Άρθρο 37 Ν.3996/2011)**

ΙΟΥΛΙΟΣ 2016

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Παροχή Οδηγιών για την εφαρμογή των διατάξεων της Υποπαραγράφου Ε.3, της παραγράφου Ε του άρθρου 2 Του Ν.4336/2015 – Μεταβολές στα όρια συνταξιοδότησης	Σελ. 5
2. Καταγραφή προϋποθέσεων χορήγησης της σύνταξης γονέων, συζύγων ή αδελφών ατόμων με αναπηρία (Άρθρο 37, Ν.3996/2011)	Σελ. 9
2.1 Γονείς αναπήρων	Σελ. 10
2.2 Σύζυγοι αναπήρων	Σελ. 12
2.3 Αδελφοί Αναπήρων	Σελ. 13
3. Συνυπολογισμός χρόνου συνταξιοδότησης για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος – Διόρθωση της αριθ.6/30.9.2015 εγκυκλίου μας	Σελ. 16
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	
Ν.4336/2015 (Άρθρο 2, Υποπαραγράφος Ε.3)	Σελ.18
Φ11321/οικ.47523/1570/23-10-2015 υπουργική απόφαση	Σελ.19

Αθήνα 8/7/2016

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
 ΔΙΟΙΚΗΣΗ
 ΚΛΑΔΟΣ Α' ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ – ΚΛΑΔΟΣ Η' ΔΙΕΘΝΩΝ
 ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
 www.oga.gr

Προς: Τους Αποδέκτες του
 Πίνακα Διανομής.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΑΡΙΘ. 6/2016

ΘΕΜΑ :

- 1. Παροχή οδηγιών για την εφαρμογή των διατάξεων της υποπαραγράφου Ε.3, της παραγράφου Ε του άρθρου 2 του ν.4336/2015- Μεταβολές στα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης.**
- 2. Καταγραφή προϋποθέσεων χορήγησης της σύνταξης γονέων, συζύγων ή αδελφών ατόμων με αναπηρία (Άρθρο 37, Ν.3996/2011).**
- 3. Συνυπολογισμός χρόνου συνταξιοδότησης για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος – Διόρθωση της αριθ.6/30.9.2015 εγκυκλίου μας.**

1. Με τις διατάξεις της υποπαραγράφου Ε.3, της παραγράφου Ε του άρθρου 2 του ν.4336/2015 επέρχονται μεταβολές στα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης για τη λήψη πλήρους και μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος από τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης. Ειδικότερα, από 1/1/2022 για τη λήψη πλήρους σύνταξης λόγω γήρατος απαιτείται η συμπλήρωση του 62^{ου} έτους της ηλικίας (με 40 έτη ασφάλισης) ή η συμπλήρωση του 67^{ου} έτους της ηλικίας (με 15 έτη ασφάλισης) .

Από την ανωτέρω αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης εξαιρούνται, σύμφωνα με τη ρητή πρόβλεψη του **ν.4336/2015**, τα θεμελιωμένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα μέχρι **18/8/2015**, ημερομηνία ισχύος της διάταξης, σύμφωνα με το άρθρο 4 του **ν.4336/2015**. Ως θεμελιωμένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα θεωρούνται εκείνα που μέχρι την ανωτέρω ημερομηνία έχει συμπληρωθεί ο απαιτούμενος για συνταξιοδότηση χρόνος ασφάλισης και το όριο ηλικίας, όπου αυτό προβλέπεται, και μπορούν να ασκηθούν οποτεδήποτε.

Για τους ασφαλισμένους που δεν έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι την 18/8/2015, τα προβλεπόμενα βάσει του προγενέστερου νομοθετικού πλαισίου όρια ηλικίας συνταξιοδότησης λόγω γήρατος αυξάνονται σταδιακά έως την 31/12/2021, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στους Πίνακες 1 και 2 που περιλαμβάνονται στις ανωτέρω διατάξεις του

ν.4336/2015, με καταληκτικό όριο ηλικίας το 62ο για τον Πίνακα 1 και το 67° για τον Πίνακα 2.

Η ανωτέρω σταδιακή αύξηση των ορίων ηλικίας εξειδικεύθηκε περαιτέρω με την αριθ.Φ11321/οικ.47523/1570/23-10-2015 Υπουργική απόφαση (ΦΕΚ Β', 2311,26/10/2015), με τα μεταβατικά όρια ηλικίας των Πινάκων να εκφράζονται σε έτη και μήνες προκειμένου να είναι ευχερέστερη η εφαρμογή της ρύθμισης από τους φορείς ασφάλισης. Προκειμένου να καθοριστεί το νέο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης ελέγχεται το ημερολογιακό έτος που συμπληρώνεται το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης βάσει του προγενέστερου νομοθετικού πλαισίου (δηλαδή το ηλικιακό όριο που αναφέρεται στη στήλη «Ηλικία» των δυο Πινάκων) και γίνεται η αντιστοίχιση στη στήλη «Ηλικία Συνταξιοδότησης» των Πινάκων αυτών.

Στις περιπτώσεις που βάσει του προγενέστερου νομοθετικού πλαισίου προβλέπεται συνταξιοδότηση χωρίς όριο ηλικίας, η σταδιακή αύξηση σύμφωνα με τους Πίνακες 1 και 2 αρχίζει από 18/8/2015 με όριο ηλικίας το 58° έτος, εφόσον η θεμελίωση δικαιώματος προβλέπεται με τη συμπλήρωση 35 ετών ασφάλισης, **ενώ σε κάθε άλλη περίπτωση με όριο ηλικίας το 55° έτος.**

Επισημαίνεται ότι στις περιπτώσεις που το προβλεπόμενο από τους Πίνακες 1 και 2 μεταβατικό όριο ηλικίας συνταξιοδότησης συμπληρώνεται μετά την 1/1/2022, **η σύνταξη καταβάλλεται κατά το έτος που συμπληρώνεται το νέο αυτό όριο ηλικίας συνταξιοδότησης.**

Από τη αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης εξαιρούνται συγκεκριμένες κατηγορίες ασφαλισμένων και ειδικότερα οι υπαγόμενοι σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, οι συνταξιοδοτούμενοι βάσει του ν.612/1977 ή με διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτή, καθώς και οι μητέρες ή οι χήροι πατέρες ανίκανων για κάθε βιοποριστική εργασία τέκνων.

Όσον αφορά στον Ο.Γ.Α. οι ως άνω διατάξεις έχουν εφαρμογή στη συνταξιοδότηση χωρίς όριο ηλικίας των γονέων, συζύγων ή αδελφών ατόμων με αναπηρία.

Ειδικότερα, για τους ασφαλισμένους του Ο.Γ.Α. και των άλλων φορέων κύριας ασφάλισης **που πρόκειται να συνταξιοδοτηθούν ως γονείς ή σύζυγοι ή αδέρφια αναπήρων ατόμων (συνταξιοδότηση χωρίς όριο ηλικίας με τη συμπλήρωση 25 ετών ασφάλισης, άρθρο 37 του Ν 3996/2011) θεσπίζεται ως όριο ηλικίας συνταξιοδότησης το 55° έτος** και οι ανωτέρω ασφαλισμένοι που υπάγονται στον Πίνακα 1 της Υπουργικής απόφασης ακολουθούν την εξέλιξη των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του Πίνακα αυτού, με κριτήριο το έτος κατά το οποίο συμπληρώνεται ο απαιτούμενος χρόνος ασφάλισης δηλαδή τα 25 έτη ασφάλισης, με την προϋπόθεση ότι συντρέχουν και οι λοιπές νόμιμες προϋποθέσεις.

Επισημαίνουμε ότι τα ανωτέρω πρόσωπα που έχουν συμπληρώσει 25 έτη ασφάλισης μέχρι 18/8/2015 και εφόσον διαπιστώνεται ότι υπήρχε η αναπηρία του προστατευόμενου μέλους της οικογένειας μέχρι την ημερομηνία αυτή εξακολουθούν να συνταξιοδοτούνται ανεξαρτήτως ηλικίας δεδομένου ότι πρόκειται για θεμελιωμένο συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι τη ημερομηνία ισχύος του νόμου.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ:

1. Ασφαλισμένος στον Κλάδο Κύριας Ασφάλισης Αγροτών με σύζυγο ανάπηρη σε ποσοστό 80% που μέχρι την 18/8/2015 έχει συμπληρώσει 25 έτη πραγματικής ασφάλισης και η αναπηρία της συζύγου του πιστοποιείται ότι υπήρχε μέχρι την ημερομηνία αυτή, δικαιούται σύνταξη με τον ανωτέρω χρόνο ασφάλισης **χωρίς όριο ηλικίας** και εφόσον πληρούνται οι λοιπές νόμιμες προϋποθέσεις.

2. Ασφαλισμένος στον Κλάδο Κύριας Ασφάλισης Αγροτών, γονέας ανάπηρου τέκνου με ποσοστό αναπηρίας 67%, συμπληρώνει τα 25 έτη ασφάλισης το έτος 2017 και συντρέχουν στο πρόσωπο του οι λοιπές προϋποθέσεις του άρθρου 37 του Ν.3996/2011.

Δικαιούται σύνταξη λόγω γήρατος με τη συμπλήρωση των 57 ετών και 8 μηνών, που αντιστοιχεί, σύμφωνα με τους Πίνακες 1 και 2 , στο νέο όριο ηλικίας που ισχύει για την ηλικία των 55 ετών, για το έτος 2017.

Πίνακας 1: ΝΕΑ ΟΡΙΑ ΗΛΙΚΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΓΟΝΕΩΝ-ΣΥΖΥΓΩΝ-ΑΔΕΛΦΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 18.8.2015.	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ	ΗΛΙΚΙΑ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ
19/8/2015-31/12/2015	55 Ετών και 11 Μηνών
2016	56 Ετών και 9 Μηνών
2017	57 Ετών και 8 Μηνών
2018	58 Ετών και 6 Μηνών
2019	59 Ετών και 5 Μηνών
2020	60 Ετών και 3 Μηνών
2021	61 Ετών και 2 Μηνών
Από 2022 και έπειτα	62 Ετών

Στο παράρτημα παρατίθενται οι σχετικές διατάξεις του Ν.4336/2015, η αριθ.Φ11321/οικ.47523/1570/23-10-2015 υπουργική απόφαση και παρακάτω ο Πίνακας 2 για την εξέλιξη των ορίων ηλικίας.

Πίνακας 2 (Πίνακας 1 στην Φ11321/οικ.47523/1570/23-10-2015 Υπουργική απόφαση)

Πλήρης σύνταξη - Όριο ηλικίας: 62

Από ισχύος του νόμου έως 31-12-2015

2015		2016		2017		2018	
Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης
50	55	50	56	50	57	50	58
51	55	51	56	51	57	51	58
52	55	52	56	52	57	52	58
53	55 και 11 μην.	53	56 και 9 μην.	53	57 και 8 μην.	53	58 και 6 μην.
54	55 και 11 μην.	54	56 και 9 μην.	54	57 και 8 μην.	54	58 και 6 μην.
55	55 και 11 μην.	55	56 και 9 μην.	55	57 και 8 μην.	55	58 και 6 μην.
56	56 και 9 μην.	56	57 και 6 μην.	56	58 και 3 μην.	56	59
57	57 και 8 μην.	57	58 και 3 μην.	57	58 και 11 μην.	57	59 και 6 μην.
58	58 και 6 μην.	58	59	58	59 και 6 μην.	58	60
59	59 και 5 μην.	59	59 και 9 μην.	59	60 και 2 μην.	59	60 και 6 μην.
60	60 και 3 μην.	60	60 και 6 μην.	60	60 και 9 μην.	60	61
61	61 και 2 μην.	61	61 και 3 μην.	61	61 και 5 μην.	61	61 και 6 μην.
62	62	62	62	62	62	62	62

2019		2020		2021		2022	
Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης
50	59	50	60	50	61	50	62
51	59	51	60	51	61	51	62
52	59	52	60	52	61	52	62
53	59 και 5 μην.	53	60 και 3 μην.	53	61 και 2 μην.	53	62
54	59 και 5 μην.	54	60 και 3 μην.	54	61 και 2 μην.	54	62
55	59 και 5 μην.	55	60 και 3 μην.	55	61 και 2 μην.	55	62
56	59 και 9 μην.	56	60 και 6 μην.	56	61 και 3 μην.	56	62
57	60 και 2 μην.	57	60 και 9 μην.	57	61 και 5 μην.	57	62
58	60 και 6 μην.	58	61	58	61 και 6 μην.	58	62
59	60 και 11 μην.	59	61 και 3 μην.	59	61 και 8 μην.	59	62
60	61 και 3 μην.	60	61 και 6 μην.	60	61 και 9 μην.	60	62
61	61 και 8 μην.	61	61 και 9 μην.	61	61 και 11 μην.	61	62
62	62	62	62	62	62	62	62

2. Καταγραφή προϋποθέσεων χορήγησης της σύνταξης γονέων, συζύγων ή αδελφών ατόμων με αναπηρία (Άρθρο 37, Ν.3996/2011)

Με την ευκαιρία, επειδή βρίσκονται ακόμη σε εκκρεμότητα παλιότερα αιτήματα χορήγησης σύνταξης γήρατος χωρίς όριο ηλικίας γονέων, συζύγων ή αδελφών ατόμων με αναπηρία, καταγράφονται κατωτέρω οι προϋποθέσεις χορήγησης αυτής, όπως ίσχυσαν από θεσπίσεως της. Επίσης καταγράφονται οδηγίες που έχουν δοθεί για την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Με τις διατάξεις της παρ.4 **άρθρου 5 του Ν.3232/2004** δόθηκε η δυνατότητα συνταξιοδότησης σε μητέρες αναπήρων τέκνων με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω καθώς και σε συζύγους αναπήρων με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω εφόσον έχουν διανύσει δεκαετή έγγαμο βίο, με την συμπλήρωση 7.500 ημερών εργασίας ή 25 ετών ασφάλισης, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας και ανεξαρτήτως χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση.

Με τις διατάξεις των άρθρων **53 και 61 του Ν.3518/2006**, για αιτήσεις που υποβάλλονται από 1.1.2007 και εφεξής, το απαιτούμενο ποσοστό αναπηρίας των τέκνων μειώθηκε σε 67%. Προκειμένου για τους ασφαλισμένους του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης Αγροτών του Ο.Γ.Α. ορίστηκε, ως απαιτούμενος χρόνος ασφάλισης στον Κλάδο τα 15 έτη ασφάλισης. Αν δεν υπήρχε 15ετης ασφάλιση απαιτούνταν 25έτη ασφάλισης με διαδοχικό χρόνο ασφάλισης σε ημεδαπό φορέα ή με συνυπολογισμό πραγματικού χρόνου ασφάλισης χώρας που εφαρμόζει του Ευρωπαϊκούς Κανονισμούς 1408/1971-574/1972 και 883/2004-987/2009 και χώρας με την οποία έχει υπογραφεί Διμερής Συμφωνία Κοινωνικής Ασφάλειας, χρόνο σε χώρες μέλη της Ε.Ε. ή Διμερών. Στην χορηγούμενη σύνταξη προβλέφθηκε και η χορήγηση της βασικής σύνταξης κατά τις διατάξεις του άρθρου 4 του Ν.4169/1961 και του άρθρου 12 του Ν.2458/1997.

Με τις διατάξεις του άρθρου **140 του Ν.3655/2008** επεκτάθηκε το δικαίωμα συνταξιοδότησης και σε πατέρες ασφαλισμένων στον Κλάδο Κύριας Ασφάλισης με ανάπηρο παιδί με ποσοστό αναπηρίας 67 % και άνω.

Με τις διατάξεις του **άρθρου 37 του Ν.3996/2011** αντικαθίσταται η παρ. 4 του άρθρου 5 του Ν.3232/2004 όπως ίσχυε **και για αιτήσεις που υποβάλλονται από τις 5.8.2011 (ημερομηνία ισχύος του Ν.3996/2011) επεκτείνεται το δικαίωμα συνταξιοδότησης και σε αδελφούς ανάπηρων προσώπων.**

Επισημαίνεται ότι η συγκεκριμένη παροχή χορηγείται με ιδιαίτερα ευνοϊκές προϋποθέσεις και αποσκοπεί στο να δοθεί η δυνατότητα διευκόλυνσης στον γονέα, σύζυγο ή αδελφό αναπήρου ατόμου να περιποιηθεί και να συμπαρασταθεί στο ανάπηρο προστατευόμενο μέλος της

οικογένειας του, εγκαταλείποντας την άσκηση της επαγγελματικής του δραστηριότητας. Για το λόγο αυτό, απαραίτητη προϋπόθεση για τη χορήγηση της εν λόγω παροχής είναι η **ύπαρξη ενεργού ασφαλιστικού δεσμού του αιτούντα με ασφαλιστικό φορέα κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης.**

Το δικαίωμα συνταξιοδότησης ασκείται διαζευκτικά από τον ένα γονέα ή στην περίπτωση των αδελφών από ένα αδελφό/ή σε ένα φορέα Κύριας και σε ένα φορέα Επικουρικής ασφάλισης **και δεν ισχύει για χορήγηση δεύτερης σύνταξης.**

Οι προϋποθέσεις χορήγησης της σύνταξης γήρατος ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας, ορίζονται κατά τα αναφερόμενα παρακάτω:

2.1 Γονείς Αναπήρων

α) Το παιδί πρέπει:

- Να είναι άγαμο και ανάπηρο σε ποσοστό 67% και άνω.

Σε περίπτωση που το ανάπηρο παιδί είχε τελέσει γάμο και διαζεύχθηκε, δεν τέλεσε άλλο γάμο, δεν έχει παιδιά και ο/η πρώην σύζυγος δεν έχουν λάβει σύνταξη ως σύζυγος ανάπηρου, θεωρείται άγαμο (προστατευόμενο μέλος) και μπορεί στην περίπτωση αυτή οι γονείς η τα αδέρφια να δικαιωθούν πρόωρη σύνταξη γήρατος ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας (Φ.10035/οικ.6337/186/273.2013 & Αριθ.390/2014 γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ.)

- Να μην εργάζεται.
- Να μην νοσηλεύεται σε ίδρυμα με δαπάνη ασφαλιστικού ή άλλου δημόσιου φορέα.

β) Ο γονέας, ασφαλισμένος του Ο.Γ.Α. θεμελιώνει δικαίωμα συνταξιοδότησης:

- Εφόσον μέχρι 31.12.2012 έχει συμπληρώσει 20 έτη ασφάλισης ενώ από 1.1.2013 και εφεξής με 25 έτη ασφάλισης. Ο χρόνος αυτός απαιτείται να είναι χρόνος πραγματικής ή /και προαιρετικής ασφάλισης. Επιτρέπεται η συμπλήρωση του χρόνου αυτού με:

- Το χρόνο στρατιωτικής θητείας που αναγνωρίζεται κατόπιν εξαγοράς, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Ν.3232/2004. Ο χρόνος αυτός της στρατιωτικής θητείας δεν θα συνυπολογίζεται για την θεμελίωση του δικαιώματος της βασικής σύνταξης (άρθρο 4 του Ν.4169/1961).
- Το χρόνο διαδοχικής ασφάλισης σε φορείς κύριας ασφάλισης.
- Τον πραγματικό χρόνο ασφάλισης που διανύθηκε υπό την νομοθεσία κοινωνικής ασφάλειας κρατών μελών της Ε.Ε., του Ε.Ο.Χ. ή της Ελβετίας ή χωρών με τις οποίες έχει συναφθεί Διμερής Σύμβαση Κοινωνικής Ασφάλειας. Οι εξομοιούμενοι χρόνοι ασφάλισης σε χώρες μέλη της Ε.Ε., του Ε.Ο.Χ. ή της Ελβετίας δεν συνυπολογίζονται για την θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος ακόμη και μετά την 1.5.2010 (Ημερομηνία έναρξης ισχύος της απόφασης Η6) μιας και για την παροχή αυτή ισχύουν

ειδικοί εθνικοί όροι και απαιτείται ασφάλιση από πραγματική εργασία (έγγραφη οδηγία φ.60000/7267/608/2013).

- Να μην λαμβάνει ήδη σύνταξη από οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό ή το δημόσιο. Εξαιρούνται οι συντάξεις χηρείας σύμφωνα με την γνωμοδότηση 128/2014 του Νομικού Συμβούλου της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικής Ασφάλισης. Σε περίπτωση λήψης σύνταξης ίδιας φύσης από κράτος μέλος της Ε.Ε., του Ε.Ο.Χ. ή της Ελβετίας ή χωρών με τις οποίες έχει συναφθεί Διμερής Σύμβαση Κοινωνικής Ασφάλειας θα πρέπει να εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 54 του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 883/2004 κατ' αναλογία και στους συνταξιούχους Διμερών Συμβάσεων και να χορηγείται αναλογική παροχή.

γ) Ο έτερος γονέας πρέπει, κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης του γονέα που ασκεί το δικαίωμα :

- Να έχει πραγματοποιήσει τουλάχιστον 2.400 ημέρες ή 8 έτη πραγματικής ασφάλισης σε φορείς κύριας ασφάλισης ή/και το Δημόσιο, εκ των οποίων οι 600 ημέρες ή και τα 2 έτη να έχουν πραγματοποιηθεί τα τελευταία 4 χρόνια. Για την συμπλήρωση του χρόνου αυτού συνυπολογίζονται και οι πραγματικοί χρόνοι ασφάλισης κρατών μελών της Ε.Ε., του Ε.Ο.Χ. ή της Ελβετίας ή χωρών με τις οποίες έχει συναφθεί Διμερής Σύμβαση Κοινωνικής Ασφάλειας. Οι εξομοιούμενοι χρόνοι ασφάλισης σε χώρες μέλη της Ε.Ε., του Ε.Ο.Χ. ή της Ελβετίας δεν συνυπολογίζονται για την συμπλήρωση των προαναφερόμενων χρονικών προϋποθέσεων σύμφωνα με τα όσα αναφέροντα στο σημείο β) ανωτέρω.
- Να εργάζεται.
- Να μην λαμβάνει και να μην έχει θεμελιώσει δικαίωμα συνταξιοδότησης από οποιονδήποτε ημεδαπό ή αλλοδαπό ασφαλιστικό φορέα ή το δημόσιο.

Ο έτερος γονέας θεωρείται ότι έχει θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα όταν έχει συμπληρώσει τόσο τα απαιτούμενα έτη ασφάλισης όσο και το απαιτούμενο όριο ηλικίας για πλήρη ή μειωμένη σύνταξη. Στις περιπτώσεις που ο ασφαλιστικός φορέας του έτερου γονέα ή το Δημόσιο δεν χορηγεί βεβαίωση μη θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος θα πρέπει να αναζητηθούν άλλοι τρόποι με τους οποίους να ελέγχεται αν πληρείται η προϋπόθεση αυτή. Στις περιπτώσεις που είναι προφανές ή αυταπόδεικτο ότι ο έτερος γονέας δεν έχει θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα με βάση την ισχύουσα νομοθεσία, επειδή για παράδειγμα έχει λίγα έτη ασφάλισης ή λόγω του νεαρού της ηλικίας του, ο ασφαλιστικός φορέας μπορεί να θεωρήσει ότι καλύπτεται από την ισχύουσα νομοθεσία και δεν απαιτείται κάποια βεβαίωση από τον ασφαλιστικό φορέα του έτερου γονέα. Άλλως μπορεί να αναζητηθεί βεβαίωση χρόνου υπηρεσίας του έτερου γονέα, βιβλιάριο ενσήμων ή οποιοδήποτε άλλο αποδεικτικό του χρόνου ασφάλισης, καθώς και υπεύθυνη δήλωση του ίδιου για το χρόνο ασφάλισης του, πραγματικό, πλασματικό ή από αυτασφάλιση, σε οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό ή το Δημόσιο. Σε

κάθε περίπτωση, ο ασφαλιστικός φορέας του γονέα που θα χορηγήσει τη σύνταξη είναι αρμόδιος να ελέγξει τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης.

- Να έχει υποβάλει υπεύθυνη δήλωση προς τον ασφαλιστικό φορέα ή τους ασφαλιστικούς φορείς που είναι ασφαλισμένος ότι δεν έχει ασκήσει, ούτε προτίθεται να ασκήσει στο μέλλον δικαίωμα συνταξιοδότησης με τις προϋποθέσεις του άρθρου 37 του Ν.3996/2011.

Σε περίπτωση λύσης του γάμου, εγκατάλειψης τέκνου ή απόκτησης τέκνου εκτός γάμου.

α) Εάν το ανάπηρο παιδί είναι **ανήλικο**, το δικαίωμα ασκείται από το γονέα που έχει την επιμέλεια με αμετάκλητη δικαστική απόφαση. Λόγω της κατ' εξαίρεση παραχώρησης δικαιώματος συνταξιοδότησης με εξαιρετικά ευνοϊκότερες προϋποθέσεις απ' ότι στους λοιπούς ασφαλισμένους, η άσκηση της επιμέλειας κατόπιν συναινετικού διαζυγίου δεν αρκεί για τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης. Αντιθέτως, απαιτείται η επιμέλεια του ανήλικου παιδιού να έχει δοθεί στο διαζευγμένο γονέα με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Αστικό Κώδικα.

β) Εάν το ανάπηρο παιδί είναι **ενήλικο**, το δικαίωμα ασκείται:

- Από το γονέα που είχε την επιμέλεια όσο το παιδί ήταν ανήλικο, εάν η λύση του γάμου επήλθε πριν την ενηλικίωση του,
  - Από έναν από τους δυο γονείς κατόπιν δικής τους συμφωνίας και εφόσον τηρούνται όλες οι προϋποθέσεις που τίθενται στην παρούσα διάταξη, εάν η λύση του γάμου επήλθε μετά την ενηλικίωση του παιδιού,
  - Από το γονέα που έχει τεθεί δικαστικός συμπαράστασης με αμετάκλητη δικαστική απόφαση λόγω ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής ή λόγω σωματικής αναπηρίας του παιδιού.
- Στις ως άνω περιπτώσεις δεν εξετάζονται οι προϋποθέσεις που αφορούν στον έτερο γονέα. Όσον αφορά στα απαιτούμενα δικαιολογητικά, όταν δεν υπάρχει απόφαση δικαστικής συμπαράστασης, αναζητείται υπεύθυνη δήλωση του έτερου γονέα σχετικά με την μη αμφισβήτηση της γονικής μέριμνας. Όταν αυτό δεν είναι εφικτό, θα υποβάλλεται σχετική υπεύθυνη δήλωση από το γονέα που ζητάει την παροχή (Φ.10042/8488/405/7.5.2014 & Φ.80000/12815/891/10.9.2012).

2.2 Σύζυγοι Αναπήρων

Οι προϋποθέσεις για τη συνταξιοδότηση των συζύγων αναπήρων είναι οι εξής:

- Ο **σύζυγος** να είναι ανάπηρος με ποσοστό 80% και άνω,
- Να υφίσταται έγγαμος βίος διάρκειας τουλάχιστον 10 ετών πριν από την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης.
- Ο **σύζυγος αναπήρου ασφαλισμένος του Ο.Γ.Α.** εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις που αναφέρονται ανωτέρω στην παράγραφο 2.1.β για το γονέα ανάπηρου τέκνου..

2.3 Αδελφοί / ες αναπήρων

Οι προϋποθέσεις για τη συνταξιοδότηση των αδελφών αναπήρων είναι οι εξής:

- Ο **ανάπηρος αδελφός** να έχει τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 2.1.α. για το ανάπηρο τέκνο.
- Ο **αδελφός ανάπηρου ασφαλισμένου στον Ο.Γ.Α.** να έχει τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 2.1.β γονέα ανάπηρου ασφαλισμένου.
- Να έχει τεθεί δικαστικός συμπαράστατης του ανάπηρου αδελφού με αμετάκλητη δικαστική απόφαση λόγω ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής ή σωματικής αναπηρίας αυτού για τουλάχιστον μια πενταετία από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης.
- Ο/η με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω αδελφός/η να συνοικεί αποδειγμένα με τον αιτούντα και να τον βαρύνει. Η συνοίκηση και η οικονομική επιβάρυνση αποδεικνύεται από τα έντυπα Ε1 της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος που υπέβαλε ο αδελφός που βαρύνεται κατά τα τελευταία πέντε οικονομικά έτη που προηγούνται του χρόνου υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης.
- Σε περίπτωση που για οποιονδήποτε λόγο παύσει η δικαστική συμπαράσταση ή διακοπεί η συνοίκηση, η σύνταξη θα διακοπεί από την ημερομηνία της παύσης ή της διακοπής αντίστοιχα και θα επαναχορηγηθεί σε περίπτωση που συντρέξουν εκ νέου όλες οι προϋποθέσεις της παρούσας διάταξης.
- Οι γονείς των δύο αδελφών να μην βρίσκονται εν ζωή ή να είναι ανάπηροι με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω ή και οι δύο γονείς να είναι άνω των 75 ετών (Έγγραφο οδηγία Φ.80000/12815/891/10.9.2012)

Σε περίπτωση που το ανάπηρο άτομο (παιδί, σύζυγος, αδελφός/ή) μετά τη συνταξιοδότηση του γονέα, συζύγου ή αδελφού **εργαστεί** ως μισθωτός ή αυτοαπασχολούμενος, τότε ο γονέας, σύζυγος ή αδελφός πρέπει να δηλώσει την εργασία στο φορέα από τον οποίο συνταξιοδοτείται, ώστε η σύνταξη που λαμβάνει να ανασταλεί για το χρονικό διάστημα που διαρκεί η εργασία και να επαναχορηγηθεί μετά τη διακοπή της.

Επισημαίνεται ότι στους συνταξιοδοτούμενους από τον Ο.Γ.Α. γονείς, συζύγους, αδελφούς ατόμων χορηγείται και η προβλεπόμενη από το άρθρο 4 του Ν.4169/1961 συνταξιοδοτική παροχή μειωμένη κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 12 του Ν.2458/1997.

Τέλος επισημαίνουμε ότι έχει υποβληθεί ερώτημα (έγγραφο μας αριθ.12030/18.3.2016) και εκκρεμεί η απάντηση του Υπουργείου Εργασίας σχετικά με την αντιμετώπιση των συνταξιοδοτικών υποθέσεων γήρατος χωρίς όριο ηλικίας, κατόπιν της αριθ.390/2014 γνωμοδότησης της ολομέλειας του Ν.Σ.Κ., αν πρέπει να

γίνεται τελικά επανέλεγχος μετά τη συνταξιοδότηση για να διαπιστωθεί αν εξακολουθούν να συντρέχουν όλοι οι όροι και οι προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος.

3. Συνυπολογισμός χρόνου συνταξιοδότησης για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος – Διόρθωση της αριθ.6/30.9.2015 εγκυκλίου μας.

Στην εγκύκλιο μας αριθ.6/30.9.2015 σχετικά με τη συνταξιοδότηση λόγω γήρατος των ασφαλισμένων του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης Αγροτών στο 62^ο έτος της ηλικίας με 40 έτη ασφάλισης είχε αναφερθεί ότι μεταξύ των πλασματικών χρόνων που αναγνωρίζονται και λαμβάνονται υπόψη για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος περιλαμβάνεται και ο χρόνος συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας και μάλιστα χωρίς εξαγορά.

Πρόσφατα περιήλθε σε γνώση μας παλαιότερη έγγραφη οδηγία του Υπουργείου Εργασίας προς τους ασφαλιστικούς φορείς (Φ. 10041/4977/365/28.5.2012) η οποία εξακολουθεί να ισχύει, σύμφωνα με την οποία ο χρόνος συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας μπορεί να συνυπολογιστεί μόνο για τη συμπλήρωση των κατ' ελάχιστων απαιτούμενων χρονικών προϋποθέσεων συνταξιοδότησης που προβλέπεται από τη νομοθεσία, δηλαδή τα δεκαπέντε (15) έτη ασφάλισης.

Αντίθετα δεν μπορεί να συνυπολογισθεί για τη συμπλήρωση γενικών χρονικών προϋποθέσεων που ορίζονται με ειδικές διατάξεις νόμων όπως είναι η διάταξη της παρ.3 του άρθρου 18 του Ν.4302/2014 για τους ασφαλισμένους του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης Αγροτών του Ο.Γ.Α., ούτε για τη λήψη μειωμένης σύνταξης γήρατος, όπου αυτή προβλέπεται.

Το παραπάνω δεν ισχύει για περίοδο συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας από Χώρα – Μέλος της Ε.Ε., του Ε.Ο.Χ της Ελβετίας **που βεβαιώνεται ως χρόνος ασφάλισης** (πραγματικός ή εξομοιούμενος) και κατά αναλογική εφαρμογή χώρας με την οποία έχει συναφθεί Διμερής Σύμβαση Κοινωνικής Ασφάλειας σύμφωνα με τα όσα έχουμε αναφέρει στο σημείο 5.1 της αριθ.6/30.9.2015 εγκυκλίου μας.

Κατόπιν των ανωτέρω παρακαλούμε να γίνεται χειρισμός των σχετικών συνταξιοδοτικών υποθέσεων κατά τα οριζόμενα στην ως άνω οδηγία.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ**1. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

- Γραφείο κ. ΥΠΟΥΡΓΟΥ
- Γραφείο κ. ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΥ
- Γραφείο κ. ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ
- Γενική Διεύθυνση Κοινωνικής Ασφάλισης
- Διεύθυνση Αυτοαπασχολούμενων, Τμήμα Ασφάλισης Αγροτών και Ανασφαλιστών Ομάδων.
- Διεύθυνση Διαδοχικής Ασφάλισης

ΣΤΑΔΙΟΥ 29, 101 10 - ΑΘΗΝΑ

**2. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ**

Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας Κ.Ε.Π.
Βασιλίσσης Σοφίας 15, 106 74 – ΑΘΗΝΑ
(Με την παράκληση να ενημερωθούν όλα τα Κ.Ε.Π.)

**3. ΙΔΡΥΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
(Ι.Κ.Α.)**

Διοίκηση
Αγίου Κωνσταντίνου 8, 102 41 – ΑΘΗΝΑ

**4. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ (Ο.Α.Ε.Ε.)**

Σατωβριάνδου 18, 104 32 – ΑΘΗΝΑ

5. ΝΑΥΤΙΚΟ ΑΠΟΜΑΧΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Εθνικής Αντιστάσεως 1, 185 31 – ΠΕΙΡΑΙΑΣ

**6. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ &
ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.)**

Ακαδημίας 65, 106 78 - ΑΘΗΝΑ

**7. ΤΟΠΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ ΔΗΜΩΝ &
ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (Τ.Ε.Δ.Κ.)****8. ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ Ο.Τ.Α. (Π.Ο.Ε. – Ο.Τ.Α.)**

Καρόλου 24, 104 37 – ΑΘΗΝΑ

**9. ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ Ο.Τ.Α.
(Ο.Μ.Ε. – Ο.Τ.Α.)**

Βερανζέρου 22, 104 32 – ΑΘΗΝΑ

10. ΠΑΣΕΓΕΣ

Κηφισίας 16, 115 26 – ΑΘΗΝΑ

11. ΓΕΣΑΣΕ

Κηφισίας 16, 115 26 – ΑΘΗΝΑ

12. ΣΥΔΑΣΕ

Κηφισίας 16, 115 26 – ΑΘΗΝΑ

13. ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Χατζηγιάννη Μέξη 5, 115 28 – ΑΘΗΝΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γραμματεία Διοίκησης
2. Γραμματεία κ. Υποδιοικητή
3. Γενική Διεύθυνση Ασφάλισης
4. Γενική Διεύθυνση Διοικητικής Υποστήριξης
5. Κλάδους και Υπηρεσίες
6. Όργανο Εκδίκασης Ενστάσεων
7. Περιφερειακά Υποκαταστήματα Ο.Γ.Α.
8. Όλο το προσωπικό του Ο.Γ.Α.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

N.4336/2015

«Συνταξιοδοτικές διατάξεις Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης Οικονομικής Ενίσχυσης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την υλοποίηση της Συμφωνίας Χρηματοδότησης». (ΦΕΚ 94 Α/14-08-2015)

Άρθρο 2

ΥΠΟΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Ε.3: ΣΤΑΔΙΑΚΗ ΑΥΞΗΣΗ ΟΡΙΩΝ ΗΛΙΚΙΑΣ ΠΛΗΡΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕΙΩΜΕΝΗΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

1.α) Από 1.1.2022 τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος πλήρους σύνταξης λόγω γήρατος για κάθε κατηγορία ασφαλισμένων, των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης, συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας της Ελλάδος, ορίζονται το 62ο έτος της ηλικίας (με 40 έτη ή 12.000 ημέρες ασφάλισης) και το 67ο έτος της ηλικίας (με 4.500 ημέρες ή 15 έτη ασφάλισης), με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 3 του άρθρου 11 του ν. 3863/2010 (Α' 115).

β) Από 1.1.2022 ως όριο ηλικίας συνταξιοδότησης για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος, όπου αυτή προβλέπεται σύμφωνα με τις ισχύουσες γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης, συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας της Ελλάδος, ορίζεται το 62ο έτος της ηλικίας με 4.500 ημέρες ή 15 χρόνια ασφάλισης.

2.α) Τα όρια ηλικίας των ασφαλισμένων των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης, συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας της Ελλάδος, που μέχρι τη δημοσίευση του νόμου αυτού δεν έχουν θεμελιώσει δικαίωμα πλήρους ή μειωμένης σύνταξης, αυξάνονται σταδιακά έως την 1.1.2022 στα προβλεπόμενα από τις ανωτέρω παραγράφους 1α και 1β, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 3 του άρθρου 11 του ν. 3863/2010 (Α' 115), σύμφωνα με τους πίνακες του άρθρου αυτού.

β) Στις περιπτώσεις που από την ισχύουσα μέχρι τη δημοσίευση του νόμου αυτού νομοθεσία δεν προβλέπεται όριο ηλικίας για θεμελίωση δικαιώματος πλήρους ή μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος, η σταδιακή αύξηση, σύμφωνα με τους κατωτέρω πίνακες, αρχίζει από τη δημοσίευση του νόμου αυτού με όριο ηλικίας το 58ο έτος, εφόσον η θεμελίωση δικαιώματος προβλέπεται με τη συμπλήρωση τουλάχιστον 35 ετών ασφάλισης ενώ σε κάθε άλλη περίπτωση με όριο ηλικίας το 55ο έτος.

3. Στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης με προϋποθέσεις μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος, επιβάλλεται, πέραν του συνολικού ήδη προβλεπόμενου από την ισχύουσα νομοθεσία ποσοστού μείωσης της σύνταξης, επιπλέον ποσοστό μείωσης 10% και τούτο μέχρι τη συμπλήρωση του διαμορφούμενου, κατά περίπτωση, νέου ορίου ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης, σύμφωνα με τους πίνακες του άρθρου αυτού.

4. Από τις ανωτέρω ρυθμίσεις εξαιρούνται οι υπαγόμενοι σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, καθώς και οι μητέρες και οι χήροι πατέρες ανίκανων για κάθε βιοποριστική εργασία τέκνων.

5. Θεμελιωμένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα μέχρι τη δημοσίευση του νόμου αυτού στους Οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης, συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας της Ελλάδος, λόγω συμπλήρωσης των προϋποθέσεων του απαιτούμενου χρόνου ασφάλισης και ορίου ηλικίας, όπου αυτό προβλέπεται, δεν θίγονται και δύνανται να ασκηθούν οποτεδήποτε.

6. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ρυθμίζεται κάθε ζήτημα για την εφαρμογή των πινάκων του άρθρου αυτού και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Αθήνα, 23/10/2015

Αριθ. Πρωτ.:Φ11321/οικ.47523/1570

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
& ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ
& ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ & ΑΓΡΟΤΩΝ
ΤΑΧ. Δ/ΝΣΗ : Σταδίου 29
ΤΑΧ. ΚΩΔΙΚΑΣ : 101 10
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 210-3368109, -10, -12, -23,
-24, -28

ΠΡΟΣ: Εθνικό Τυπογραφείο
(για δημοσίευση)

ΘΕΜΑ : «Σταδιακή αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης μέχρι την 1.1.2022, σύμφωνα με τους πίνακες της περίπτωσης 6, της υποπαραγράφου Ε3, της παραγράφου Ε, του άρθρου 2 του ν.4336/2015 (ΦΕΚ 94, Α')».

ΑΠΟΦΑΣΗ
Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις της περίπτωσης 6, της υποπαραγράφου Ε3, της παραγράφου Ε, του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (ΦΕΚ 94, Α').
2. Τις διατάξεις των άρθρων 48, 51, 52 και 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (Φ.Ε.Κ. 98, Α').
3. Τις διατάξεις του π.δ. 113/2014 (Φ.Ε.Κ. 180, Α') «Οργανισμός Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας».
4. Τις διατάξεις του άρθρου 5 του π.δ. 24/2015 (ΦΕΚ 20, Α') «Σύσταση και μετονομασία Υπουργείων, μεταφορά της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων» και του άρθρου 27 του ν. 4320/2015 (Φ.Ε.Κ. 29, Α') «Ρυθμίσεις για τη λήψη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, την οργάνωση της Κυβέρνησης και των κυβερνητικών οργάνων και άλλες διατάξεις».
5. Το π.δ. 73/2015 (Φ.Ε.Κ. 116, Α') «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών».
6. Η αριθμ. οικ.44549/Δ9.12193/9.10.2015 (Φ.Ε.Κ. 2169, Β') Υπουργική Απόφαση «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Αναστάσιο Πετρόπουλο».
7. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού ούτε Προϋπολογισμού Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης,

2. Στις περιπτώσεις που τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης έως την έναρξη της ισχύος του ν. 4336/2015 δεν ορίζονταν σε ακέραια έτη, η νέα μεταβατική ηλικία συνταξιοδότησης που αντιστοιχεί στη στήλη «**Ηλικία συνταξιοδότησης**» των Πινάκων 1 και 2 διαμορφώνεται σύμφωνα με τους ακόλουθους μαθηματικούς τύπους.

Ειδικότερα:

Όπου προβλεπόταν από προηγούμενες του ν. 4336/2015 γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις ή προβλέπεται βάσει της περίπτωσης 2β της υποπαραγράφου Ε3 της παραγράφου Ε του άρθρου 2 του ν. 4336/2015:

α) όριο ηλικίας συνταξιοδότησης x_0 έως και μικρότερο των 53 ετών, το οποίο συμπληρώνεται στο β' εξάμηνο του 2015, το νέο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης είναι $x_1 = 55$,

β) όριο ηλικίας συνταξιοδότησης x_0 από 53 έως και 55 ετών, το οποίο συμπληρώνεται στο β' εξάμηνο του 2015, το νέο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης είναι :

- $x_1 = 56 \text{ έτη \& } 6 \text{ μήνες}$, αν το γενικό όριο ηλικίας συνταξιοδότησης που αντιστοιχεί στην ηλικία x_0 είναι το 67°.
- $x_1 = 55 \text{ έτη \& } 11 \text{ μήνες}$, αν το γενικό όριο ηλικίας συνταξιοδότησης που αντιστοιχεί στην ηλικία x_0 είναι το 62°.

γ) όριο ηλικίας συνταξιοδότησης έως και 55 ετών, το οποίο συμπληρώνεται από το έτος 2016 έως και το έτος 2022, το νέο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης προκύπτει από τον ακόλουθο τύπο :

$$x_k = x_1 + (k - 1) \frac{x_g - x_1}{7}, \quad k = 2, \dots, 8$$

Όπου x_1 οι αντίστοιχες ηλικίες των περιπτώσεων α) και β).

δ) όριο ηλικίας συνταξιοδότησης x_0 μεγαλύτερο των 55 ετών το οποίο συμπληρώνεται από το β' εξάμηνο του 2015 έως και το έτος 2022, το νέο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης προκύπτει από τον ακόλουθο τύπο :

$$x_k = x_0 + k \frac{x_g - x_0}{8}, \quad k = 1, \dots, 8$$

Όπου :

x_0	Όριο ηλικίας συνταξιοδότησης όπως αυτό προβλεπόταν ως την ημερομηνία ισχύος του ν. 4336/2015 ή όπως προβλέπεται σύμφωνα με τη διάταξη του Μέρους Β, άρθρου 2, της παραγράφου Ε, της υποπαραγράφου Ε.3. 2β)	
x_g	Γενικό όριο ηλικίας συνταξιοδότησης που αντιστοιχεί στην ηλικία x_0	
k	Έτος κατά το οποίο ο ασφαλισμένος συμπληρώνει την ηλικία x_0 και συγκεκριμένα :	
	$k = 1$	β' εξάμηνο 2015

	$k = 2$	2016	
	$k = 3$	2017	
	$k = 4$	2018	
	$k = 5$	2019	
	$k = 6$	2020	
	$k = 7$	2021	
	$k = 8$	2022	
x_k	Νέο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης όπως αυτό διαμορφώνεται με βάση το έτος κατά το οποίο ο ασφαλισμένος συμπληρώνει την ηλικία x_0		

3. Επεξήγηση πινάκων και εννοιών

Α. Στήλη «Ηλικία»: εμφανίζει την ηλικία θεμελίωσης πλήρους ή μειωμένης σύνταξης, όπως αυτή προβλεπόταν από τις γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις πριν την ισχύ του ν. 4336/2015.

Στήλη «Ηλικία συνταξιοδότησης»: εμφανίζει το νέο κατά περίπτωση όριο ηλικίας πλήρους ή μειωμένης σύνταξης από την ισχύ του ν. 4336/2015 και μέχρι 31.12.2021.

Β. Κατοχυρωμένο συνταξιοδοτικό δικαίωμα: υφίσταται όταν ο ασφαλισμένος έχει τη δυνατότητα να συνταξιοδοτηθεί με τις προϋποθέσεις που διαμορφώνονται και ισχύουν κατά το έτος συμπλήρωσης του απαιτούμενου κατά περίπτωση χρόνου ασφάλισης ή ορίου ηλικίας, σύμφωνα με το προγενέστερο του ν. 4336/2015 νομοθετικό πλαίσιο.

Γ. Οι ασφαλισμένοι (είτε υπάγονται στον Πίνακα 1 είτε στον Πίνακα 2) που συμπληρώνουν το κατά περίπτωση ισχύον, βάσει του προγενέστερου του ν. 4336/2015 νομοθετικού πλαισίου, όριο ηλικίας συνταξιοδότησης, αποκτούν δικαίωμα λήψης πλήρους ή μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος με τη συμπλήρωση του (σύμφωνα με τους Πίνακες 1 και 2) ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης που αντιστοιχεί στο ημερολογιακό έτος κατά το οποίο συμπληρώνεται το ισχύον, κατά περίπτωση ασφαλισμένου, όριο ηλικίας συνταξιοδότησης βάσει του προγενέστερου του ν. 4336/2015 νομοθετικού πλαισίου.

Οι ασφαλισμένοι για τους οποίους, βάσει του προγενέστερου του ν. 4336/2015 νομοθετικού πλαισίου, δεν προβλεπόταν όριο ηλικίας για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω γήρατος, αποκτούν δικαίωμα λήψης σύνταξης με τη συμπλήρωση του μεταβατικού νέου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης της στήλης «**ηλικία συνταξιοδότησης**» του Πίνακα 1 που αντιστοιχεί

στο ημερολογιακό έτος κατά το οποίο συμπληρώνουν το κατά περίπτωση προβλεπόμενο όριο ηλικίας της περίπτωσης 2β της υποπαραγράφου Ε3 της παραγράφου Ε του άρθρου 2 του ν. 4336/2015.

Σε περίπτωση που το προβλεπόμενο από τους Πίνακες 1 και 2 μεταβατικό όριο ηλικίας συμπληρώνεται μετά την 1.1.2022, η σύνταξη καταβάλλεται κατά το έτος που συμπληρώνεται το νέο αυτό όριο ηλικίας.

4. Υπαγόμενοι στους πίνακες

Στον Πίνακα 1 εμπίπτουν οι ασφαλισμένοι για τους οποίους, από τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις, προβλεπόταν χρόνος ασφάλισης για την κατοχύρωση ή θεμελίωση δικαιώματος συνταξιοδότησης μεγαλύτερος ή ίσος με 10.500 ημέρες (ή 35 έτη) ασφάλισης.

Στον Πίνακα 2 εμπίπτουν οι ασφαλισμένοι που έχουν κατοχυρώσει ή κατοχυρώνουν μία εκ των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης για τη λήψη πλήρους σύνταξης λόγω γήρατος, των οποίων το καταληκτικό όριο ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης, όπως αυτό έχει καθοριστεί από προγενέστερες του ν. 4336/2015 γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις, είναι το 67^ο έτος, καθώς και οι ασφαλισμένοι για τους οποίους από τις ίδιες ως άνω προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις προβλεπόταν χρόνος ασφάλισης για την κατοχύρωση ή θεμελίωση δικαιώματος πλήρους συνταξιοδότησης μικρότερος από 10.500 ημέρες (ή 35 έτη) ασφάλισης. Στον ίδιο πίνακα εμπίπτουν όσοι έχουν κατοχυρώσει ή κατοχυρώνουν τις κατά περίπτωση προϋποθέσεις μειωμένης σύνταξης, η οποία ακολουθεί την αντίστοιχη ως ανωτέρω τελικώς καταλήγουσα στο 67^ο έτος της ηλικίας προϋπόθεση πλήρους σύνταξης, καθώς και οι ασφαλισμένοι για τους οποίους από τις ίδιες ως άνω προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις, προβλεπόταν χρόνος ασφάλισης για την κατοχύρωση ή θεμελίωση δικαιώματος μειωμένης συνταξιοδότησης μικρότερος από 10.500 ημέρες (ή 35 έτη) ασφάλισης. Για το χρονικό διάστημα μέχρι 31.12.2021 το όριο ηλικίας θεμελίωσης μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος δεν μπορεί να υπερβαίνει το 62^ο έτος της ηλικίας, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 11 του ν. 3863/2010 (115, Α').

Άρθρο 2

Στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης με προϋποθέσεις μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος το επιπλέον ποσοστό μείωσης 10% υπολογίζεται επί του ποσού της σύνταξης που προκύπτει μετά την προβλεπόμενη στο άρθρο 145 παρ. 3 του ν.3655/2008 (ΦΕΚ 58, Α') μείωση και επιβάλλεται μέχρι τη συμπλήρωση του διαμορφούμενου, κατά περίπτωση, νέου ορίου ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης, σύμφωνα με τους ανωτέρω Πίνακες 1 και 2.

Άρθρο 3

Από τις ανωτέρω ρυθμίσεις εξαιρούνται:

Α. οι υπαγόμενοι σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, δηλαδή οι υπαγόμενοι στις ακόλουθες διατάξεις, όπως αυτές ισχύουν:

- α. του εδαφίου β' της παρ. 5 του άρθρου 28 του α.ν 1846/51 ,
- β. της παρ. 1 του αρ.20 του ν.997/79, της παρ. 2 του άρθρου 48 του ν. 2084/92,
- γ. της παρ.2 του αρθ.13 του ν.2335/95,
- δ. το τέταρτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 825/78,
- ε. του άρθρου 43 του ν. 1543/1985
- στ. του άρθρου 36 του ν. 1694/1987,
- ζ. των παρ. 2^ε και 2στ του άρθρου 46 του ν. 2084/92,
- η. των παρ. 1-3 του άρθρου 14^Α και των παρ. 1 και 2 του άρθρου 14 του π.δ. 913/1978 (220, Α')
- θ. των παρ. 3 και 5 του άρθρου 24 του ν. 2084/92 καθώς και από τους υπαγόμενους στην παρ. 4 του άρθρου 24 του ν. 2084/92 οι απασχολούμενοι σε οικοδομικές και τεχνικές εργασίες που περιλαμβάνονται στην περίπτωση Α2 της Υ.Α. Φ10221/οικ.26816/929/2-12-2011 (Β'2778) και το προσωπικό καθαριότητας των ΟΤΑ

Β. όσοι συνταξιοδοτούνται είτε με βάση τις διατάξεις του ν. 612/1977, είτε με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές (άρθρο 40 παρ. 8 του ν. 1902/1990, άρθρο 16 παρ. 3 του ν. 2227/1994, άρθρο 2 παρ. 2 του ν. 3075/2002, άρθρο 5 παρ. 1, 3 του ν. 3232/2004, άρθρο 61 παρ. 4 του ν. 3518/2006, άρθρο 37 παρ. 4 του ν. 3996/2011),

Γ. οι ασφαλισμένοι που υπάγονται σε γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις συνταξιοδότησης ως μητέρες και χήροι πατέρες ανίκανων για κάθε βιοποριστική εργασία τέκνων.

Άρθρο 4

Θεμελιωμένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα μέχρι την έναρξη ισχύος του ν.4336/2015, ήτοι μέχρι και 18.8.2015, στους Οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης, συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας

της Ελλάδος, λόγω συμπλήρωσης των προϋποθέσεων του απαιτούμενου χρόνου ασφάλισης και ορίου ηλικίας, όπου αυτό προβλέπεται, δεν θίγονται και δύνανται να ασκηθούν οποτεδήποτε.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ,
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

ΑΝ. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ :

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο κ. Υφυπουργού
3. Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα ΓΓΚΑ.
4. Γραφείο κ. Γεν. Γραμματέα Υπ/γείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης , Κοινωνικής Αλληλεγγύης
5. Γραφείο κ. Γεν. Δ/τριας Οικονομικών Υπηρεσιών
6. Όλες τις Δ/σεις της Γ.Γ.Κ.Α.
7. Δ/ση Κ.Α.Μ.Α. (Δ13)